

אגרות משה אוו"ח סי' ע
סימן ע

בכר לשרות נייר במים לקנת את השלחן וכרומה

ולשרות נייר במים לקנת איזה דבר ומשליכם לאיבור.
פשוט שאין לאסור ולא שייך מלבן בנייר התולך לאיבור. ואף אם הוא נייר שנשארו קיים גמי לא מתלבן במים אלא מתקלקל וכשרוורו במים לא יחוש על הנגיף להוציא המים ממנו. ועדיף מבגד העשוי לפרוס על החבתי שמתור משום שאינו חושש לסחטו, ובנייר אף בכל נייר אינו חושש לסחטו וכיש כשתולך לאיבור עיי מים שאין לחוש שיסחוט. אך אולי דמי לספוג שצריך לבית אחיזה משום שגם במים הוא סחיטה דמפרק. דשטות לשון הטור וש"ע הוא במים ולא כחוט' כחובות דף ר' שפירשו לענין סמן, ואף שברמב"ם מבי"ב משבת הט"ז שגי"כ משמע שהוא במים מפרש שהוא משום מלבן שזה לא שייך בנייר. מ"מ בטור וש"ע משמע שהוא משום סחיטה דמפרק המים שבו ולא הוכירו מלבן, ואף שלא בכלי שהוא לאיבור סברי שאסור מדרבנן ולא כועזירי אלא כהחולקים שהביא המחבר בסעף י"ח. וסחיטה זו אפשר איכ"ג גם בנייר. אבל מסתבר דבנידן אין להתשוב זה לסחיטה דלא בבלע בתוך בנייר. ואף שעכ"מ יש לאסור מדרבנן דהא גם בענין שרדאי א"ז בבלע אסור מדרבנן כדאי"ח במ"מ פ"ט משבת הי"א. מ"מ כיון דאינו בתוך כלי וגם אין דרך לסחוט מים מנייד כלל לא לאורך המים ולא למלבן אינו מתכוין לזה יש להחיר כדאי"ח בסעף י"ח שמתירין בתרתי לטיבותא. וה"נ איכ"ג תרתי לטיבותא. וגם אפשר ליכ"ג מ"ר בנייד שאין מחזיקין בחוקה אלא לפי מה שמדומן שרדאי אין לאסור בלא מתכוין לסחוט.

מגבונים לחים (baby-wipes) בשבת

שו"ת הר צבי או"ח סי' קצ

קנח בשבת בנייר רטוב

ע"ד השאלה אם מתיר לקנח בשבת בנייר רטוב במים משום חשש מחיטה.

בנידון דידן יש לומר דאין כוה משום מלבן, דכל החשש של סחיטה הוא בשעת הקינוח ובשעת הקינוח הרי מלכלך הוא את הנייר ואיך אפשר לומר שהקינוח בנייר המביא לידי סחיטה הוא אסור משום ילבון את הנייר, בשעה שכשעת הסחיטה ובפעולה הקינוח הוא מלכלך את הנייר חורקי, (ועדיף יותר מהא דמבואר שם בתוס' שבת לענין קינוח ע"י לכלוך, וברימ"א סימן שב סעף י' עיי"ש).

וכה יש להתפק בזה הוא אם יש לאסור כאן משום משיק, שהרי הטעם בכל סחת בגד מן המים שאין בו משום מפרק הוא משום שהמים הנסחטים הולכים לאיבור, מא"כ בוג"ד הרי צריך להגחטם כדי לקנח בו יותר טוב שהוא לח יותר, ואפשר שזה לא נקרא שהמים הולכים לאיבור. עוד י"ל שבנייד אפילו אם יסחוט לא יתא איסור מן החוזה משום שאין המים הבלולים בתוכו בטבע, דמי לכבשם ושלקות דקיי"ל כשמאיל שאחד כבשים אחד שלקות פטור אבל אסור, משום שהמים לא גדל בתוכם (רמב"ם הלכות שבת פרק כא הלכה י"ג ריעו"ש במ"מ, טו"ש"ע סימן כ). אלא שבבגדים אעפ"י שאין המשקין גדלין בתוכם מ"מ עדיף משלקות לענין זה לפי שבגדים שבלעו משקים בתוכם עומדים הם לסחיטה (כן מבואר ברא"ש שם מבי"ב סימן ד), מא"כ נייר שבלע משקין אין עומד הוא לסחיטה ולא עדיף משלקות שאין הסחיטה אלא מדרבנן וכיון שאפילו אם יסחוט לא הוי אלא מדרבנן, שוב י"ל דלא גורינן שמא יסחוט דהתא גויה לגזירה.

שו"ת מנחת אשר או"ח ח"א סי' יד, ג

הגרי"ג נויבירט את ששמע מהגרש"ז אוירבך דמתור להשתמש בממחטות אלה. והעיד הגרי"ג נויבירט בפני ששמע את הדברים זמן קצר לפני הסתלקותו של מרן הגרשז"א. וכך שמעתי גם מת"ח מופלג מצאצאי הגרש"ז שנהג להתיר את השימוש במגבונים כשופי.

ועיין עוד בספר ודברת במ סימן ק"ה בשם הגרי"ד פיינשטיין שבכל המשפחה הרוממה נוהגים להשתמש בממחטות אלה עפ"י דברי אביו הגדול עטרת המשפחה בעל האגרות משה, עיי"ש.

נערך ע"י יחזקאל הרטמן

שבט הלוי ח"ח סי' נט

והעצה להשתמש בנייר הזכור כגוףן שלא ידמוק הרכה עד שיבא לידי סחיטה והוא ללורך תינוק אפשר לל"ד נה לנקל, ועיין גע"ז סי' ע"כ ס"ק י"ב דנזופון שלא מחזיק נכה מותר-לגנר המשקפ, ואף דנמיס אוסר כבוד" הט"ז תסס משום חשש כיצום המפה עלמה וזה לא שייך בנייר דעומד להשליך להפשה והחשש רק משום סחיטת המשקפ, ועיין כו"כ נחארוינוס נח"ח סוס"י ע"כ לענין נקוי הכלים נכנת וכח"ג, קוד' ללורך תינוק וזכוריה יוס להמתיריס מקום נכלסס, ולהמתיריסם דל להמתיר, ולגרי"א גמור רק ללורך תענוג לון לנך לנקה.

ושוב העירו אותי עוד פעם דלפי מה שזעשיס מנגוויס הלאס סיוס רטוויס הרכס, קרוב שלי אפשר לעמוד בעלם הנ"ל שלא לדמוק הרכס, ופערט למסור זכר כוס להמוניס וגלויס, ע"כ עלינו להמתיר נכוחת עד שנזעד סהמלוחות נסתנה לגמרי. (הע"ד ע"י סי' תט)

גמ' שבת נ:

דלכ"א רובא אהלא שפיר דמי בעו מיניה מרב בשת מהו לפצוע ותיים בשבת אמר להו וכי בחול מ"א התירו קסבר משום אולקיה ליכא פלוגא דרשורא דאמר שפאלס ד' עושין ארם כל צורכו כפת אמרי פת לא מאיסיא הני מאיסי-אמיור ומר זוטרא ורב אשי הוו יתבי

ריטבי"א שבת נ:

לה³⁹ לאתווי. לפיכך פרי"ד זיל⁴⁰ לפצוע ותיים לחוף בהם פניו וידיו קאמרו ומשום הסרת שער וכעין סוגיין דלעיל, אבל משום סחיטה ליכא כיון שאינו צריך למימיהן והולך לאיבור, והשתא אתי שפיר הא דקאמר שיש בזה הפסד אוכלים.

שו"ת חת"ס יו"ד סי' צב

אמנם אף על גב שכן הוא מכל מקום בודאי המדליק נו בשבת אין בו משום בישול רק משום הבערה, ולא להשמיט מקום הדנותן שמן בנר חייב משום מבשל, ולא משמע דתליא זה כפלוגתא מלאכה שאצ"ל, אלא לכולי עלמא לית ביה משום מבשל, אף על גב דלגבי בשר בחלב סבירא ליה לגדולי אחרונים דהוה מבשל, מכל מקום מלאכת שבת בענין שיהיה כיוצא בתן במשכן ושם היה בישול הסמנים שדבר המבושל היה בעולם והוי צריכים לו, וכל בישיש' שכיוצא בזה חייב עליו אפילו כאן לשוני בגליון סו. ומ"מ ענין בישול-בשבת הוא שצריך להדבר המתבשל ועכ"פ נשאר בעולם, מה שאין כן כשכלה והולך ואחר הבישול לא נשאר בידו מאומה, אף על פי שמכל מקום בישל הדבר ההוא, ולענין כב"ח ע"ש תועבה דרהמנא קפיד אמעשה הבישול ההוא, מכל מקום בשבת פטור דלא הוה כעין בישול סממנים. וכיוצא בזה בגזוז והשער

שמירת שבת כהלכתה פי"ד

לז. יש מקום להקל ולקנח תינוק, או לנגב את הפנים או הידים בממחטת לחות (אלו העשויות מניר - ולא מבד !), ובלבד שלא יסחט בידיים את הממחטה ואף לא יקנח בחוזק, כי אז כמעשהו לא יסחטו הנזולים, ולכן אין בזה משום איסור סחיטה (טצ).

(טצ) שמעתי מהגרש"ז אויערבך זצ"ל, דאין הודלים נסחטים מן ממחטת-הנייר, והואיל ואם לא יסחטם, לא יצא שום ממתה שמה שבפנים (ודמי להא דסי' תריג במ"ב ס"ק כח דאינו אלא מעביר את המגבת הלה על עיניו), ואף אם יוצא קצת, אין לו פי"ד. אך אפשר לדון שגם אם סוחט או מנגב בחוקה על גבי תינוק מלוכלך, דכיון שהנייר הנוסחט הכל הולך לאיבוד ולא נשאר כי אם ריח בלבד שאין בו ממש, אפשר דאין זה דומה כלל ל**מפרק שנשאר** בעין כדי להשתמש בו אח"כ, אך מ"מ הרי זה דומה לניגוב בצמור גפן שטבול במים או באלכוהול שכתבתי במקום אחר דאסור משום מפרק, וגם הרמב"ם הרי מחייב בחובל בשבת משום דש מפני שמשכך המתו בכך אעפ"י שאינו צריך לרם היוצא ממנו, עכ"ל. ועיין שו"ת הר צבי או"ח סי' קצ, וע"ש בסוף הספר בהרי"ב-בשרה, שו"ת אג"מ או"ח ח"ב סי' ע, וע"ע שו"ת מנחת יצחק ח"י סי' כה, ועיין במאור השבת ח"ב בפניני המאור דף

נשמת שבת ח"יד

הנהגה כפי ששי"כ (י) מביא משם הגרשו"א ז"ל

שי"ל שמאחר שלכל כוונתו רק להסיר

לכלוך, שהוא (ההלכלוך) הוא דבר שאין משתמשין בו והוא דבר הלהה ע"כ חשיב כאילו שוחט לאיבוד יעוב"ש, ולא הבנתי הסברא כלל דמה לנו עם סופו של ההלכלוך, אנו מסתכלים

ורגים על המים הנסחטים ועשוי מן המפה אם יש לו מזה איזה תפקיד צורך, אז הוי מלאכה הצריכה לגופיה, או לא, דאז פטור-בסחוט לאיבוד דהוי משאלצ"ג, וממילא בנידונינו שהוא משתמש בדבר הנסחט באיזה מין שימוש בעולם שהוא רוצה בו ותנהג ממנו כעשוי לפי הצורך שלו (אף רק לפי **שעה**) הוא חייב עלה, ועיין בדברינו להלן

נשמת שבת ח"יד סי' ריז

היוצא מהנ"ל דאף בגדים שאין כסחיטתם משום מלבן יש לדון בהם משום מפרק תולדת דש [מלבד דעת הרמב"ן וכ"מ ברמב"ם]. ולהלכה חששו הפוסקים לדעת ר"ת הנ"ל, עיי שו"ע סו"ס ש"כ שאסור לסחוט בגדים הספוגים אף כשאר משקין משום מפרק.

ולפי"ז לך כד ונייר וכדומה הספוגים במים או בשאר משקין, אף אם הם בדרים שאין רגילים לכבסם אלא נזוקים בסוף שימושם, וגם הניכוס מזיק ומקלקל אותם, אף שאין לאסור סחיטתם משום מלבן, מ"מ יש לאסור סחיטתם משום מפרק, ובגוונא שרוצה וחסף במשקה הנסחט לכונ"ע יש בו משום **מפרק תולדת** דש.

הנהגה בנידו"ד אף שהמשקה ילך כסופו של דבר לאיבוד מ"מ בשעת הניקוי **רוצה** בו וחסף בו מאד, למען יוכל לנקות בו את התינוק היטב, ולכאו' מצב כזה יש לדונו כצריך למשקה ולא כסחיטה לאיבוד.

וכששאלנו דין זה קמיה מרן הגרש"ז אויערבאן שליט"א [וצ"ל], הראה למשי"כ בהערות הגדופסות מחדש לספר ששי"כ [לפרק י"ד הערה צ"ד] שכתב לדון כהאי ענינא דז"ל באה"ד [אך אפשר לדון שגם אם סוחט או מנגב בחוזק תינוק מלוכלך, דכיון שהנייר הנוסחט הכל הולך לאיבוד ולא נשאר כי אם ריח בלבד שאין בו ממש אפשר דאין זה דומה כלל למפרק שנשאר בעין כדי להשתמש בו אח"כ, אך מ"מ הרי זה דומה לניגוב בצמור גפן שטבול במים או באלכוהול, שכתבתי במקו"א דאסור משום מפרק" עכ"ז. והנהגה בתחלה היה הגרשז"א זצ"ל מורה לשואלים שמתור להשתמש בממחטות הנ"ל, ואף כתב בזה תשובה להיתר, אמנם לאתו שהצענו לפניו את דברי המומחים שיבאו להלן, שמענו שהורה בזה לאיסורו.

^[1]
^[2]
^[3]
^[4]